

A Kultúra és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmevilága. I. Gaal János, Beöthy Zsolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
2. A szikratáviró. A Slaby tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta Wilhelm Bölsche, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta Heinrich Lohzky, fordította Schöppfm Aladár. Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Irta I. A. Hobson, fordította dr. Sidó Zoltán. Kötve K 2.—
8. A szociológia vázlata. Irta G. Palante, ford. dr. Mikos Lajos. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtötte Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta René Gillouin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Irta G. L. Strachey, angolból ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta Svante Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Irta Lenboscák Mihály dr. Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta Rudolf von Eucken, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.—
17. A gondolatszabadság története. Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál.

Költözéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtötte és magyarázta
Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázszabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljeseen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkek tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

31. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 30.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 80 korona.
Félévre — 40 korona.
Negyedévre — 20 korona.

A 'Világkrónika'-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

NAPPALI PIHENO OSLAVIÁNÁL.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTHA HAVAS ÁLISZ.

(Folytatás.)

XI.

Elment a festő s Edit és az anyja csöndesen ültek az asztalnál. Szabóné kötött, Edit az újságot lapozgatta; rég nem látta s most se igen tudott olvasni. Felállt, előkereste ő is a kötetet s a mint hozzáérintte, mintha a puha gyapjú magába nyelte volna mindazt, a mit látott, hallott s most visszaadná, egyszerre érezte azt a hangulatot, melyet Margit levelezőlapja keltett s aztán a sürgönye. Akkor még nem gondolta, hogy így lesz, hogy ilyen komoly a baj. De hisz még az orvosnár se tudhatta, hogy ideg is sérült, hogy idegbenulás jön-e s megemmisülés egészen könnyű kis lehelettel kioltja Margitot. Akkor még azt hitte, hogy Margit vele fog örülni, ha a fogolylyal valami közeledés történik. A fogoly... Edit elkezdett pirulni, pirulni, szeme égett s meg-megrándult az arca; reszketett.

— Fázol? — kérdezte az anyja.
Edit fölnevezett, szemében szomorúság és vára-kozás égött és csillogott. — Nem értem, mi van Halmy bácsival, hogy nem válaszol, — mondta Szabóné azzal a vágygyal, hogy leánya figyelmét egészen eltértesse a gyászról. — Egyszer csak vége lesz a háborúnak, hazajön Gábor, megjön a kicsi, kedves szentháromság lesz. És Valodját nem engedjük vissza, én leszek a legboldogabb családanya. — Megint hallgattak, villogtak a kötőfűk.

Korán lefeküdtek. Szabóné nem engedte Editet a háromszögű kis szobába, maga mellett akarta tudni. Eloltották a villanyt, de nem volt sötét, szemben az egyik ház ablaka bevilágította halvány, kékes, négyzetű fényfolttal a szobát. A butorok, a levetett ruhák, a hosszú árnyak meglevenedtek. A sötétség tömörült helyenkint és oszlott, játékosan változtatva alakját. Lelkes éjszaka volt. Edit csöpp álomságot sem érzett, pedig joga volt ahhoz, hogy kimerült legyen. Eszébe jutott a festő erőteljes evan-ja s fel-felcsendült különböző hangnemekben, mélyebben és magasabban. Voltak percek, mikor át tudta érezni azt a evan-t, mint igazságot. Kéltve ezeket a percek, aztán eltűnődött, hogy mégse jó ez így, Mayernek le kellett volna szállani a hideg magaslatookról, inkább, mint Margitot felvinni oda. Aztán megint nem tudta elképzelni, hogy ez a pár ember emberi örömeiben egyesülhetett volna, maga sem tudta miért, csak úgy érezte ezt. Aztán elgondolta magát haldoklóknak Margit halálos ágyán s elgondolta Valodját a Mayer helyén. És tudta biztosan, hogy Valodja kínosan, görcsösen sirt volna és aztán ő, a ki vakbuzgó volt, a fanatizmusnak ugyanolyan erejével megtagadta volna az istent, a ki elvette Editet; vannak emberek, a kiknek vallási és filozófiai nézeteik is szenvedélyek, a kiknél minden szenvedély.

Így lett volna, a hogy most elgondolta, ha még szereti őt. Ha vakon csapongó szárnyalással nem kering már más láng körül... Föl kellett könyökölnie, nagyon dobogott a szíve és kezdett terhére lenni, hogy az álom oly messze elkerült.

— Tudod, Margit, — gondolta — valami furcsa történik most velem, talán a te villám-végű életed példája teszi, nyugtalan vagyok, félek, hogy nem bírom el azt a tettet, a mit tettem; félek, hogy megtörténik, a mit akartam, hogy már örökké viselnem kell hősiességem kietlenségét; lehet, hogy csak az éj mondatja ezt velem: félve-félek, hogy Valodját elvesztetem; oh, ha elhibém kerülne még egyszer! Sötét szem, tüzelj még egyszer az én szegény szemembe, mely már nem a nagy elhatározástól, csak a könnyektől fényes; sötét, mélyszemű Te, életem, istenem, emberem!...

Egy pillanatig keservesen sirt, hirtelen elfojtotta a rohamot. A párnába harapott, hogy ne is pisszegjen. Fáradt volt. Álmos nem, csak fáradt. Valami tolakodón verődött szemébe, az ajtókilincs fénye. Nézni kezdte, hipnotizálni akarta önmagát, legalább hipnotikus álomba merülhetne. Elhitette magával, hogy egész vívódását elmondhatja holnap Margitnak. Beszélgetés alakját öltötte gondolkodása, Margit-hoz beszélt így hangtalanul s ezt a szokását önkéntelenül később is megtartotta. Nézte a kilincset s még mindig ébren volt. Már sokszor ütött az óra. Úgy érezte, hogy valami hívja-vonja íróasztalához, most, most kellene megírni a levelet Valodjának, a levelet, melynek papírja belesárgulna a mondatok tűző hevébe, mely visszaragadja, parancsolja Valodját akkor is, ha felejtett már s a melyben benne rezeg-hullámzik egész fiatal életének ereje s Margit korai halálának kétségbeesése.

Már fel is ült Edit, de megjédt, hogy felkölti szintén kimerült anyját.
— Majd reggel, — vigasztalódott s lefeküdt, hogy tovább nézze a kegyetlenül fénylő kilincset s hallja az óraütéseket. Összerezzen. Pedig nem történt semmi, csak eloltották a lámpát szemben, meghalt a négyzetű, kékes fényfolt. A sötétség azért csak hullámzott, alakult, játszott, élt, valahonnan még mindig szivárgott annyi világosság, hogy a sötétség élhessen.

— Te szegény Margit, hát igazán meghaltál? Talán nem is szegény, e miatt? — kérdezte magában Edit s mikor legkevesebb gondolta, hirtelen, váratlanul elaludt, úgy hogy ezt csak reggel vette észre, mikor felébredt.

Visszaemlékezett az éjszakára, a multa emlékezésnek idegenségével. Kissé el is mosolyodott azon, hogy ömlengő lírával akart megtölteni egy levelet, mely nyitva meg Mayernek és sok másnak a kezén át valakihez, kit elbocsátott, a ki elment és talán felejtett már. Hogy is fog hát írni? Bement a szobájába. Megesapta Margit halálának hidegsége, íróasztalára borulva soká mozdulatlan maradt. Aztán elővette elefántesontszíni levélpapírját és írt.

«Kedves Valodja! Úgy értesültem, hogy Fichtenheimban van. Már más úton is próbálkoztam, így is megkísérlem, hogy szót válthassak magával. Szeretném, ha találkozhatnánk, ha őriz még valamit a barátság-ból, mely lelkemben változatlan. Írjon mi-helyt lehet, várja: Edit.»

Többször elolvasta, nem tudta átérzeni, hogy ő írta. Elégedetlen volt, de el kell küldenie. Ezt küldi el. Borítékba tette és útnak indította a szobalányt.

Valodja fogoly... vajjon elfogatta magát? Gyengeségből, vérontás kerüléséből, vagy talán érettem? Aligha... a történet után. Nem, valahogy belepottyantott a fogságba... és most bántja...

Mayer ritkán kezd valamibe, a mi cselekvés, de a mibe egyszer belefogott, véghez is vitte felgyülemlett energiával. Szempillantásra látta át a dolgokat, már a melyeket látni akart s a megfelelő lépést, ha lépni akart. A rög minden-napja és embere fölött töprengés nélkül nézett el, ingadozás nélkül bizott magában és kódos világfelfogásában. Margit tudta, hogy a mit elvállal, azt véghez viszi s nem hiába bizott ebben.

Az ország határán folyt a harc az orosz-szal, a határszéli lakosok szétrebbentek, mint ijedt madarak, nem lehetett tudni, hogy mi lesz, de himni lehetett a diadalban. Erkeztek a sebesültek, sok fagyott ember, a lelkek is fagyottak voltak, az augusztusi lelkekhez hasonlítva.

Mindenki élte a háború életét.
Edit várt, várt, a várakozásnak azzal a kín-jával, melyet mindig visszafogadna az ember, mikor már túl van, borszaszton túl a beteljesülésen... Végre jött Mayer. Már a csöngetésről megismerték, fojtottan s hosszan szólt, nem úgy,

mint például a Gáboré, mely éles, erős és rövid volt. Vajjon hallják még egyszer?

Mayer levelet hozott, Valodja irását.
«Editem! Emlékszik-e, hogy a nyáron forgó-szeles vihar ért minket a tengerparton? Meg akartam védeni a szemét, eltakartam, de lefejtette a kezemet, látni akarta a megrendítő képet. Emlékszik? Miért nem engedte, hogy védjem, miért akarta azt látni, a mitől féltetem? Aztán, mikor eleget látott, magamra maradtam... Vert a keményszemű eső, dörgött, villámlott s magára gondoltam... Edit! A föld első megrengésekor elmentem magáért... Elküldött, magamra hagyott. A nő, a ki szeret, nem teheti, nem. A védelmem nem kellett, pedig annyira kívántam, hogy védője lehessen. A nő, a ki szeret, elveszti látását minden irány-ban, csak azt az utat látja, melyen egyetlen halad. Edit! lásson engem. Az vagyok, a ki öröktől voltam én, a férfi. Elragad a nő mosolya, mely száll felém, magasra emelek a nőt, mint gyermeket szokás, fölnevez rá és azt akarom, hogy élete súlyát adja át nekem, rajongva veszem vállamra, de ő titánnak, egyetlen titánnak lásson és megtagadja régi világát, melyben én még nem uralkodtam és szülessen újra, szülessen belé az én világomba. Ez az én ősi közönségességem.»

Edit, ha szenvedett értem, és most már szeret, és akar az én utamon járni, akkor jöjjön el ide, másképp nem találkozhatunk. Ha lehet engem, ha tud engem úgy egészen szeretni, jöjjön el, mert azóta, hogy elküldött, csak magától bucsuzom, csak magát gyászolom Edit, én Editem.

Most senki sem vagyok, akkor még voltam valaki, most Valodja Vilnovszkij senki, csak egy fogoly. Ne vessen meg, nem adtam meg magam gyáván, szerencsétlenségem volt. Ezt is tudnia kell, hogy az ég merengő szemű szerzetes most földi kötelességének hódol, katona. S ha az, egészen az kívánna lenni. Ezt is tudnia kell Edit... jön?»

— Megyek... — mondta Edit mély hangon, a levélre válaszolva.

— Hova? — kérdezte Szabóné ijedten.
— Kivel? — kérdezte Rózsai hitetlenül.
Mayer hallgatott.

— Ausztriába megyek, Fichtenheimba, a hova Valodját internálták, látni akarom. Hogy kivel? hát ha kell, egyedül...

— Azt már nem, — mondta Szabóné erőteljesen.

— Anyus elmehetne, — szölt Rózsai, én megint keresztanyáéknál lennék.

Szabóné aggodalmasan nézett egyik leányról a másikra. Edit észrevette s válaszolt az aggodalomra:

— Rózsit nem lehet, nem szabad itthagynod, anyus, ha nem is marad magára. Én mehetek és mennem kell, egyedül is.

Várták, hogy Mayer is megszólaljon, de egészen szórakozottnak látszott.

— Ön is lehetségesnek tartja, a mit Edit akar? — kérdezte Szabóné s szinte nem bánta volna, ha igen a válasz.

— Miért akar menni? — fordult Mayer Edithez a gúnynak olyan halk árnyalatával, hogy csak Edit érezhette meg, fel is fogta, de nem vette tudomásul.

— Mert szeretem, — felelt daczosan, egyenesen a férfi szemébe nézve.

— Jobban, mint mikor elutasította?

— Most fogoly...

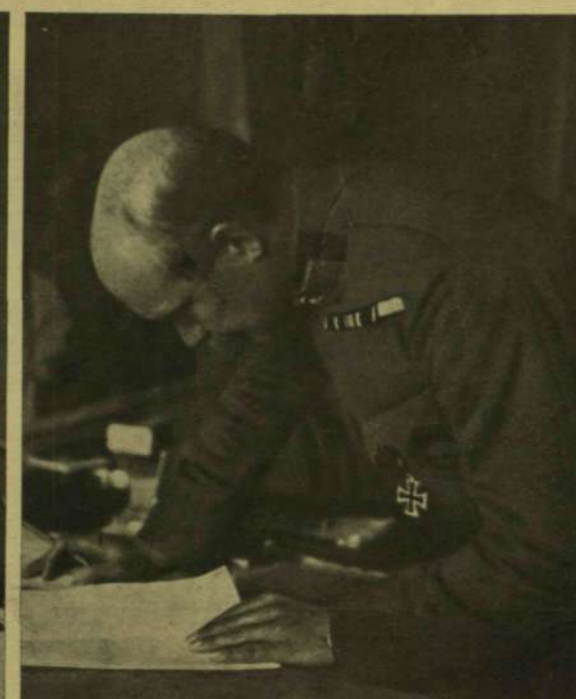
— Most mi a célja? Találkozás egy röpke pillanatra, idillikus élet a fogságban, vagy hogy megnyerje a magyar állameszmének, vagy?

— Hogy fölemeljem. Elszakadt régi hitétől, régi körétől, otthonától, hazájától, úgy érz, hogy megaláztam s megaláztott, mert fogoly.

— Adhat neki új hitet, új kört, új otthont.

Zeidl tábornok, hadosztályparancsnok.

Eisner-Bubna Vilmos ezredes, József főherceg vezérkari főnöke.

Lukasics tábornok, hadosztályparancsnok.

hazát? Kiszabadíthatja s visszavonja a nem-et, melylyel megalázta?

— Nem.
— Melyik az az erő hát, mely fölemeli?

Edit fölkapta a fejét, szemében mintha a régi messi fények tükröződtek volna s gyűltek, gyűltek, mint szétszóródott, de visszaterő sereg.

— Szeretem.
— Tudom. Ez sok. De ahhoz, hogy föl-emelje, kevés.

— Hát úgy-e, helytelenek tartja, hogy menjen? — kérdezte az asszony vágyakozva valami döntő szóra.

— Azt tartom helyesnek, ha saját lelke szerint cselekszik, vagy nem cselekszik, bármilyen legyen is az, a mit tesz, vagy elmulaszt.

— Mit tenne most maga az ő helyében? — kérdezte Rózsai.

— Az ő helyében tán verset írnék, — mosolygott Mayer.

— És mit írna abban a versben? — kérdezte Edit kissé fitymáló mosollyal.

— Én azt, hogy minden mindegy ezen a színekbe és formákba öltözött sárga agyag-golyón.

— Hisz tulajdonképp Edit bátran mehetne egyedül is, — alkudott önmagával Szabóné — nem kell féltetni, de... mégis... és elpirult, — beszélni fognak róla.

Rózsai helyeslően intett a szemével.

Edit és a festő tekintete megértően találkozott.

— Hát az kellemetlen, — mondta Edit — de a csalánkiütést könnyen elviseli az ember, mikor halálájdalmaktól menekül.

— Szunyogcsipés ellen jó az ammoniak — mondta Mayer.

— No-no, nem a bűn ő, hanem az ítélet, — vágta oda Rózsai.

— Már a kit. Nekem a valódi büntudat lehetne csak halálos, nem a látszat, — jegyezte meg Edit.

Mayer szokatlan melegséggel nézett rá.

— És ilyen háborús világban elszakadni tőlünk s utazni egyedül, — érvelt még egyszer az anyai félelem.

— Az az emberpár, mely olyan vagyonos és úgy félti az életét, már innen is menekült, Grácban van. A «fogolygámolító» kívül az ő segítségükkel sikerült az orosz megközelíteni. Barátom szülei. Ha menni akar, hát hozzájuk fordulhat. Edit ugyan nem óhajtott késlekedni, de ennyit engednie kell, — így gondolta.

Már elhatározott dolog volt, hogy megy.

(Folytatása következik.)

A SZERB SKUPSTINA TAGJAINAK ÁTKELÉSE A SKUTARI-TAVON, MENEKÜLÉSKOR. — A párisi «Illustration» egy most kezükbe került számából.

FANARAKI VILÁGÍTÓ TORONY.

KÉPEK ÉS JELENETEK A LEGKELETIBB HARCZTÉRRŐL.

Stambul, Enver basa, Soncheon admirális, Said-Halim nagyvezér.

Hogy emberemlékezet óta heves küzdelmek folytak Bizáncz, Konstantinápoly, Stambul, vagy nevezük bármikép, birtokáért az érthető, mert nemcsak a földkerekség egyik legelragadóbb, de legfontosabb pontján emelkedik.

Nagyon régen kerestem föl először és délről érkezve, bizonyos fokú csalódást okozott. Mert mi tagadás, a keleties jelleget, színpompát már negyed század előtt is elvesztette volt az ozmán birodalom fővárosa. Bazárai nélkülöztek a tunisziak ragyogását. Otthonai távol esnek Damascus vagy Marocco palotái előkelőségétől. A lakosok se hordják többé, mint Tripolisban, a méltóságos burnuszt, avagy a még Bocharában, Samarkandban divó virágos, tarka kaftánt.

Kora tavasszal a Bosporus partja még lombtalan, a főváros rideg. Minden szürke és dermedt. A nedves, hideg légkörben a nyomor még szomorúbbnak tetszik. A népet még nyomorúságosabban, még kiéhezettebben találjuk. Minden második alak, kivel az utcán találkozunk, rongyos és minden harmadik koldul. Galata, Stambul, Skutari romladozó, szennyes külvárosaikkal egyaránt visszatetszők.

Méltán tesszük fel tehát a kérdést, vajjon ezt a vigasztalan, pusztuló helyet festette le annyi tehetséges ecset ragyogó színekkel és ezt

énekelte meg annyi híres költő dicsérő verseivel?

Közbe eljő a kikelet. A száraz galyak egymás után virágzanak ki. Lila glycinák fonják be a viskókat, biborvirágos cserjék fedik el a környéket, a Bosporus virágokertté változik. Végre kiderül maga az égbolt is. A szürke fellegek eloszolva, ragyogó kék égbolt tör elő. A nap pedig heves, káprázatos sugaraival bearanyoz mindent, szennyet és nyomort egyaránt.

Ma Konstantinápolyt ismét szürkének látom, de *feldgrau*-nak. A háborús keleti császárváros ismét új szint öltött: a háborúsát. Nyilvános épületei, palotái, nyári lakainak nagy része stratégiai célokat szolgálnak. Az egyikből kasszárnya, a másikkól kórház lett. Itt a német, amott a mi ténparancsnokságunk székel. Utcák és terek egyaránt el vannak lepve különböző származású hadfiakkal. Sok mindenféle Vörös Kereszt és vörös félholdas ápoló. Itt ujonczokat gyakoroltatnak, amott motorkocsikkal kísérleteznek. Egyszóval minden a nagy háborúra vall.

A déli és délkeleti műveleteknek tulajdonképpen itten van a központja. A Yemen vagy Yran felől ide érkeznek az első hírek és innén indul a parancs. Seregek, élelmiszer és muni-czióról egyaránt hallunk reggeltől estig beszélni.

A legtöbb hír persze, nem adható tovább, de azoknak nem is lehet általánosabb érdekük. Így a lapok csak az örvendetes tényeket közlik részletesebben, mint hogy *Kut-el-Amarában* az ellenség végleg megadta magát, vagy hogy *Saloniki* sorsa nem kevésbé válságos.

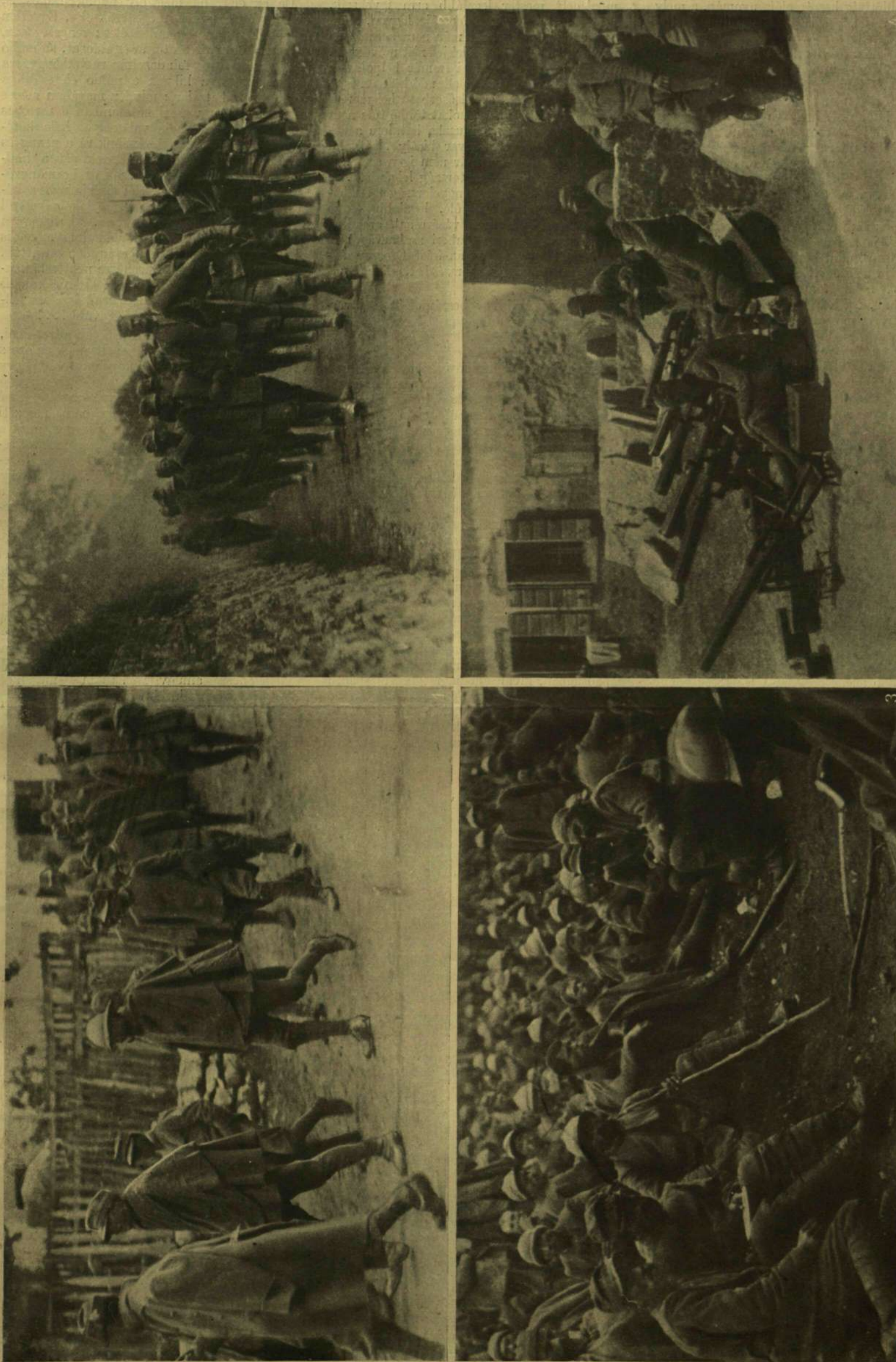
Amál többet írnak a teljhatalmú Enver basáról. Hivatalos czíme: vicze-generalissimus és hadügyminiszter. Tényleg azonban akarata minden irányban érvényesül. Személyisége kétségkívül feltűnést keltő. Mareziális a szó szoros értelmében. Jóllehet nem annyira testalkat, mint kifejezésre nézve. Meglepett engem is, kivált tekintve, hogy Ázsia fia határozott, gyors mozdulataival, rendeleteivel. Ezenkívül azonnal szembetűnik német katonai nevelése. Mint a Spree partján mondják: *Strammer soldat*.

Mint ilyen is kezdte meg pályafutását és emelkedett hirtelen gyorsasággal a legmagasabb fokig, míg elérte a legmagasabb pozíciót. Mellette a főváros legtöbbször emlegetett vezérférfiai, Talat bey a külügyminiszter. A nagyvezér, az ország első méltóságát Ismail, az egykori egyiptomi alkirály unokája, Said-Halim herceg tölti be. Régi jó ismerős. Ifjú éveink alatt együtt tanultunk Genfben. Már akkor is felette szorgalmas és ritka kitarású tanítvány vala. Azonkívül nem mindennapi tehetséget árult el a művészetek terén is. Kivált csinosan festett és még ma is van egy vízfestményem, melylyel távozásomkor megajándékozott.

E régi barátság tartózkodásomat nagyon kellemessé teszi itt. Sok ajtó megnyílik, melyek idegenek részére zárva és a nehézségek maguktól szűnnek meg. A mindennapi életet a komoly napok persze sok tekintetben megváltoztatták. Az egykori derű itten is megszűnt. Követségek fényes ünnepélyei szünetelnek. Az udvar is csak a pénteki selamlikok alkalmával mutatkozik.

A tavasz folytán a szultán az Ildis-kioszk szomszédságában fekvő mecszetben végezte el ájtatosságát. Ezen alkalmakkor a török seregek mellett német és a mi katonáink képezték a díszőrséget. A jelenet mindenkor felette ünnepélyes. A meghívott vendégek a szembe emelkedő kioszkban foglalnak helyet. Végre délfelé futár jelenti, hogy az uralkodó érkezik. A páratlan fekvésű Ildiz-palotától a lejtőn elterülő parkon át fényes udvari hintón teszi meg az utat. Aranyujtásos testőrök követik. A sorfalat álló legénység hangos éltetésbe tör ki, a zenekar a nemzeti himnuszt játssza, miközben a menet az udvari emelvényhez ér, hol az összegyűlt hercegek és előkelőségek vároznak hódolatok kifejezésére.

A mai *feldgrau* Konstantinápolyban ennyi maradt meg az egykori orientális színpompából.
Gróf Vay Péter.

1. Foglyul ejtett olasz tiszték egy parancsnokságánál. — 2. Olasz foglyok behozatala a frontól. — 3. Olasz foglyok első pihenője a tűzvonal mögött. — 4. Olasz foglyok gépjárműveikkel egy parancsnokságánál. — 5. Olasz foglyok, a harcstérre kiküldött ammuníciókat felrakva.

«KEDVES ZSIDAIM!»

Ami küldöttség beszámolója nyomán, a mely a friss testvéri kapcsolat megszilárdítása céljából végigvizitálta a szövetséges parlamenteket, érdekes és jellemző vita folyt le az orosz birodalmi dumában. Miljukov képviselő, a ki mint a körlátogatás tanulságainak előadója szerepelt, többek között annak a szerzett meggyőződésének adott kifejezést, hogy Oroszországnak egy sürgős pénzügyi reformra van szüksége. Ez a finanszpoltikai reform pedig nem más, mint — a zsidók egyenjogúsítása. Montecuccoli híres mondása, hogy a háborúhoz három dolog szükséges: pénz, pénz és harmadszor is pénz, e mostani rettentő viaskodás során csak kibővült, de meg nem csafólódott. Kiderült ugyan, hogy egyéb is kell a győzelemhez, de pénz is, inkább hatszor, mint háromszor. Hogy hányadszor zaklatja kölcsönért a császár kormánya a szövetségeit, nekik fontosabb és keserveesebb, mint nekünk. Nyilván nem másodsor és nem is ötödször, a mi Miljukov szavából kiderül. Mert eleinte egész bizonyosan nem szabadulvó politikai reformok voltak a bőven igénybe vett baráti szívesség föltételei. Az angol és francia testvérek bizonyos külpolitikai változásokat, a térkép alapos reformálását kívánták kamat gyanánt a szláv óriástól. Nem a zsidók felszabadítását, hanem a németek leigázását. Ez volt a bűvös *Szezám* szó, a mely kinstartó ládák acélajtáját megnyitotta és a melynek csengő ígéretére dőlt az arany Észak felé, tekintet nélkül arra, milyen sorsot élveznek az Atyuska mőzes-vallású alattvalói. Se a radikális francia nemzet, se a szabadulvó és humánus angolok nem tekintették ölekezési akadálynak azt a sötét és embertelen bánásmódot, a melyben nagy szláv barátjuk minden civilizált gondolkodás szegyenére a maga zsidóságot részesítette, mindaddig, a míg csorbultatlan volt a bizalmuk, hogy a *gózhenger* palacsintává lapit bennünket.

De ez a palacsinta nem kerülhetett tálalásra és nagyon is reális céljai elérésének reménye egyre vastagabb homályba tűnedezván, Anglia kénytelen volt közelébe engedni a lehetőség gondolatát, hogy — szerelemből házasodott. Hogy *ideális* céljai vannak a háborúval. A mire igazán nem gondolt akkor, a mikor begyújtott a kályhába. De ennek a tűznek meg van az a ter-

mészete, hogy nem mindig az az étel föl meg rajta, a mit a szakács tervezett. Ilyen esetben a meglepett mester legalább arra igyekszik, hogy valamely eltérhető formája legyen, a mi a lábasból kikerül. A mi már nem a szakács-tudomány, de legalább a lélekjelenlét művészete.

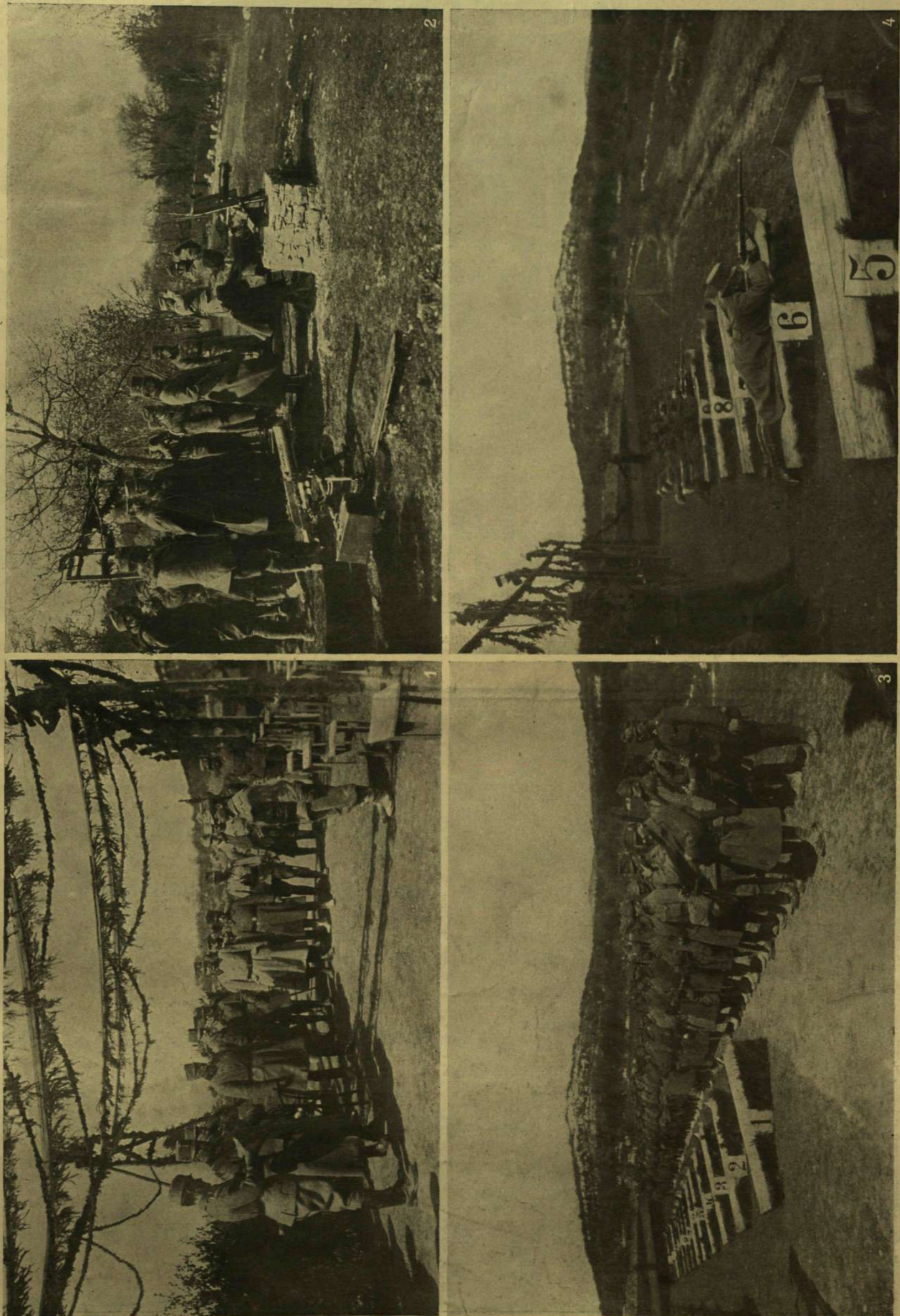
Ha Anglia és üzletársai immár belpolitikai reformokat követelnek egy adandó kölcsön fejében Oroszországtól, ez elsősorban beismerése annak, hogy külső változásokat többé tőle nem remélnek. Arra, hogy a muszka hatalom a német császár vagy a magyar király alattvalói földjén rendelkezhesse, már nem igen számítanak. De ha már se Németország leigázását, se Belgium, sőt akár csak Lengyelország főszebádtását se követelhetik tőle, legalább — jó emberek lesznek és írást vásárolnak annak a bizonyítására, hogy az emberi szabadságokért küzdöttek. És veszik ezt az írást Oroszországból, mert például Görögországban aligha tudnák beszerezni.

Előbb, mint Miljukov beszámolója és javaslata a birodalmi dumában elhangzott, egy véresen érdekes hír röpült szerte a világon. Hivatalos megállapítás szerint nem kevesebb, mint egy kerek millió zsidó vallású katona hullott el a császár hadseregében. Lelkesedéssel mentek-e a halálba vagy csak a kötelesség megfellebbezhetetlen parancsából a kétségbeesés komor-leszereltségével, ez se meg nem állapítható, se nem fontos. Az orosz gépfegyver, a mely rohamra hajtja és visszavonulni nem engedi az orosz csapatokat, nem törődik vele, melyik templomban szokott imádkozni a boldogtalan katona, a kit tűzzel kerget a tűzbe. Ebben a tekintetben ez a muszka szisztema nagyon liberális. Maga az *igazi orosz férfiak* legigazabb orosz férfija, a főkuligán, Puriskievics tett róla vallomást, hogy a veszteséglistában Oroszország összes népfajai és felekezetei között a legnagyobb arányszámot a zsidóság vérezte, a mely ebben a lajstromban teljes létszámának több, mint tíz százalékával van képviselve. Nyilván: mert ők azok, a kiket az orosz hadvezérlés előre hajt, mint a kik a császár kormányzatnak jogban, szabadságban, kiváltságban, megbecsülésben, a boldogulás lehetőségében legtöbb áldását élvezik. Vagy talán inkább abban a megismerésben, hogy ezek a szerencsétlenek azok, a kik a békés időben is örök veszedelem és sanyargattatás

között töltik százalomraméltó életüket — a legkevesebbet veszítik.

De az élet, ha még oly nyomorúságos is, mint az orosz zsidóé, mégis csak élet. Egyetlen és pótolhatatlan. És millió élet: rengeteg vér, rengeteg könny, irtózatossá és áldozat. És millió zsidó katona élete, mindazok mérhetetlen gyásza és pusztulása, a kiknek a millió élete drága volt és pótolhatatlan: mindez magában mégse volt elég, hogy a császár hatalomban a tartozás érzését keltse föl, neki valamelyes hála kötelességét diktálja. De emlékszünk rá a nemes és humánus orosz berendezkedésnek azt a tilalmát, a mely bizonyos városok és kormányzóságok területét a zsidók elől elzárja még a háború folyamán is, nemesak a lakóhelyeikről elzavart menekülő zsidó lakossággal, hanem a zsidó vallású sebesült katonákkal szemben is gondosan és könyörtelenül érvényben tartották. E városok küszöbét a csárnak se miatta hajléktalan és éhez, se érette vérező «kedves zsidai» át nem léphették. A muszka rend irgalom nélkül kergette őket: Tovább! Tovább!...

A drága szövetségestársak távoli városából, bankárok irodáiból kellett hazahozniok az orosz deputátusoknak a gyöngéd figyelmeztetést, hogy adozó és vérező polgárok millióinak az igavonó állatnál védtelenebb sorsban való tartása kissé elavult rendszer, és a pogrom, mint nemzeti kultur-intézmény többé nem kívánatos, mert a delegatizáltabb nemzet erkölcsi megítélésében még az alkohol-tilalom után is súlyos félreértésekre adhat alkalmat. A Miljukov előadása után elhangzott beszédek mutatják, hogy a дума fölfogása nem volt egységes. A haladó-pártiak élénken helyeselték: de az «igaz orosz férfiak» lelkét nehéz hazafias aggodalmak gyötörték. A háború először azt a gyönyörűségét vette el a muzsiknak, hogy pálinkát ihassék. Most attól a vigasztaló szórakozástól akarják megfosztani, hogy időnként egy kis fosztogatással vidíthassa föl magát. Ez egyrészt Oroszország hagyományos ősi karakterét veszi ki régi, nemes formájából, másrészt azzal a veszedelemmel fenyeget, hogy lelki meghasonlásba dönti a tépelődésre amúgy is hajlamos muzsikot. Ilyen eredmények láttára kétség szállhatja meg elbűsült szívét: érdemes-e neki tovább harcolni — a civilizációért és az emberi szabadságokért? ... Szőlősi Zsigmond.

1. Az első díj nyertes József főherceg előtt — 2. Verseny gépfegyverrel — 3. Verseny előtt. — 4. A verseny.

CZELLŐVÉRSERENY A DOBERDÓN. — Balogh Balogh, a harcstérre kiképzett munkatársunk félvétele.

A ROTZÓI TEMPLOM, MELYET HADIKÓRHÁZNAK HASZNÁLNAK, HÁTTÉRBE A TONEZZA CSÚCSAI. — Jolly Gyula, a harcstérre kiképzett munkatársunk félvétele.

KÖNYEBBEN SEBESÜLTEK BÉRKEZÉSE A TŰZVONALBÓL; A HADOSZTÁLYPARANCSNOK SZEMLÉT TART FELETTÜK.

SZEKÉRTÁBOR A SETTE COMMUNE FENSIKJÁN.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Jalfy Gyula, a harostérre kiküldött munkatársunk felvételei.

PODGORA FALU.

TARTALÉK LAKÁSA A DOBERDÓN.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harostérre kiküldött munkatársunk felvételei.

SARRAIL TÁBORNOK SZALONIKI CSAPATAI KÖZT.

AZ ÁNTANT A BALKÁNON. — A páriai «Illustration»-ból.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Ira WALTER BLOEM.

A karsu leány gyöngéden simogatta meg apjának megritkult és elszintelenedett haját.

— Igen, a chaosz kezd már tisztulni — folytatta Lehmann. — Azokat az országrészeket, a melyek annexiója kilátásba van véve, máris újra organizáltak. Tulajdonképp három teljesen különálló területre, a mit átvettünk. Belül is kevés közösség van közöttük. A Haut-Rhin és a Bas-Rhin départementokat, a hogy a francziák Felső-Elszászt és Alsó-Elszászt elnevezték, egyelőre Felső-Rajna és Alsó-Rajna névvel jelöltük meg. Metz, Thionville, Saargemünd, Châteauneuf, Sarrebourg arondissementokból egy harmadik «Mosel» nevű département-t csináltak. A három départementnak német prefektusai vannak, az arondissementoknak német alprefektusai. Minden departementba német adóigazgatót állítottunk és főpénztárt létesítettünk. A közvetett adók beszedése egy adóbiztosnak, a Vogézek roppant erdeinek fontos igazgatására való felügyelet egy erdőkezelőre ruháztatott. Itt Strassburgban az északnémet szövetségi postaigazgatás német főpostaigazgatóságot szervezett. A vasúti igazgatás is lassankint a német közigazgatásba csatoltatik bele.

— Hagyja abba, hagyja abba, főkörmánytanácsos úr! — A tábornok befogta a füleit. — Nekem már zúg a fejem. Sok ez egy egyszerű katonának!

— Pedig ez mind csak néhány nagy alapvonása az óriási munkának, a melyet polgári igazgatóságunk végzett. Ha azonban képet akarnék adni Önnek arról, hogy mi mindent jelent ez nagyvonalú, erőteljes vezetőgondolatok és általános előírások dolgában egyrészt, gondos, fáradhatatlan részletmunka dolgában, másrészt — nohát akkor szédülne csak el igazán tábornok úr! Ehhez az embernek benne kell ülni ebben az egész hangyabolyban! Biztosíthatom róla, mi mindnyájan, a kik felettes

hatóságaink parancsára kiszakadtunk otthoni munkás nyugalomunkból és ebbe az Augiász-istállójába kerültünk — mi bizony néha megátkoztuk a születésünk óráját.

— Meghiszem — nevetett a tábornok. — No de pompás érzés is lehet ezekben a etört tartományokba lassankint bevonulni látni a porosz rendet! Bizony, a porosz rend! Mert bár mindenféle szövetséges államokból vannak itt hivatalnok munkában, a vezetőszerepet mégis a mi régi porosz szellemünk viszi, a mely a szent római birodalom porzós-skatulyájából kétszáz év alatt megteremtette Németország vezérő szerepét!

— Milyen benyomása van tulajdonképpen a lakosság hangulatáról, tábornok úr? — kérdezte az exczellenciás asszony.

— Általában véve úgy találok, nincs ok panasza — mondta a tábornok. — Érzik valamennyien, hogy rend jön a házba, hogy munka folyik... Nos, és pillanatnyilag erre nagyobb szükségük van, mint bármi másra és ezt is mint jótéteményt érzik. Ha különben másképp volna, az ördög vigye el őket! Nahát, azt az irigység is meg kell hogy engedje, mind mindhalálra vesződ-jük magunkat, hogy az egész apparátust ide-lenn funkezióba hozzuk. No, és funkezió is! Mo idja különben, tisztelt uram, hallott valamit a mi öreg utitársunkról, arról az iskola-mesterről — mi is a neve, — no igen, Westernhagen...

— Hallottam egyet-mást — mosolygott Lehmann. — De akkor a fiaimát kell kérdeznie, azok az ő vesszeje alatt állnak.

— No fiaim, hát hogy áll a világ abban a ti agyvelő-kaszárnyátokban?

— Oh — mondta Hans — egyelőre egész rendszeren — csak nem szabad az idevalókkal verekednünk, ez a kár.

— Hahaha! Hát ezt nem szabad? No, azt hiszem, ez a ti szerencsétetek, mert hiszen azt hiszem, kisebbségben vagytok?

— Az igaz, — mondta Otto — de annak a bandának nincs mersze... úgy-e, Hans?

— Né — szólt Hans — ha nincsenek tizen egy ellen, mindjárt ellógnak.

— Hát azt honnan tudjátok, ficzkók? — kérdezte a tábornok. — Úgy tudom, nem szabad verekedni?

— Az iskola udvarán nem is teszszük — felelt Otto nyíltszíven — de hazamenet, mikor senki sem látja, akkor esik egy-két pofon, tábornok úr. — Az urak nevettek. Az exczellenciás nagymama erkölcsi fólháborodást tetetett és aggodalmat, de az idősebbik Lehmann Otto apai büszkeséggel mondotta:

— Erre nincs orvosság, fiúk, át kell itt vergődnotök. Ez lesz minden bevándoroltnak a sorsa, attól tartok, még évtizedekig.

— Ah, bah — mondta rá az öreg katona. — Ha itt kellőleg közbevágnak a vasóköll, hat hónap alatt nyugalom és rend lesz, akár az ősi brandenburgi tartományokban.

— Igen, tábornok úr, ha ezek az anektált tartományok poroszszá lennének, akkor talán... de hogy a délnémet államoknak lesz-e erre a feladatra elég asszimiláló erejük?

— Hogyan, hát azt hiszi, ezek is kapnak valamit a zsákmányból?

— Egyelőre nincs sejtelmem sem, hogyan gondolják legfelső helyen a bekebelezendő tartományok jövőjét. Mindenekelőtt gondoskodni kell arról, hogy a győzelmi zsákmány ne legyen a civakodás almájává...

— Bizonyos, igaza van, főkörmánytanácsos úr, — én magam sem tudom elképzelni, mi legyen.

— Ha szabad egészen magánvéleményt kockáztatnom — mondta a közigazgatási hivatalnok — akkor a következő megoldást vélném ideálisnak: mi poroszok kapnánk Lotharingiát, Metzcelt, Baden Alsó-Elszászt Strassburggal, Bajorország egy részét a rajnai Pfalzcel határos részeknek, a melyek néprajzilag és gazdaságilag úgyis hozzá tartoznak és Württemberg kapná Felső-Elszászt, belefoglalva Belfort-ot és Montbéliard-t.

— Ki van zárva, ki van zárva! — kiáltott fel a tábornok élénken. — Nohát, így csak egy

civil beszélhet — bocsásson meg! Ezeket az új tartományokat egyetlen óriási várrá kell kiépíteni, mint határfalat, mint glacist, mint az új birodalom védelmi bástyáját az ősi ellenség ellen odaát. Most letepertük, mi egyébre fog gondolni, mint boszúra? Nem, tisztelt uram, mind ennek szilárd kézbe kell jutni, szoros katonai uralom alá. Muszáj, hogy poroszszá legyen!

— Ebbe délnémet szövetségeseink sohasem fognak beleegyezni!

— Nohát, akkor valami más formát kell találni, hogy az egész pereputy együtt maradjon és egyetlen kemény marokban. No, ebben a tekintetben megbízom Bismarckban. Különben volna egy s más ellenvetésem ez ellen az egykori tartalékos bakahadnagy ellen, a ki ma abban tetszeleg magának, hogy lovasgenerálisnak csipje ki magát... de a politikából ért egyet-mást, azt az irigység is meg kell hogy hagyja neki.

XVI.

Csodálatos egy út volt, mikor a második ünnepnap reggelén a mühlhauseniek a szőke hadnagytársaságában északi irányban elutaztak, — kopasz hegyhátan, magasan a Szt. Miklós-patak völgye felé. A hóval fődött halmokon karácsony másodnapjának ragyogó teli napja terült el. Tisztán kirajzolódva emelkedtek a Vogézek komor ormái északra, a Jura ormai délen a ragyogó kékségben. Közel és távol minden faluból odahatolt a templomok harangjainak csengése, a melyek misére hívtak. Nyugat felől pedig, hol rémítő hangosan, hol a közbeeső magaslatok által kissé tompítva az ágyúzás hangja hallatszott oda. Az ostromlók és védők zord mester-sége számára nem volt ünnep. Az erdős hegyhátak között egyszer felmerült a dacos vár festői képe is balfelől egy pillanatra, — fölötte fúrge kis füstfelhőskek merész lendületű pályái keresztelkedtek. Az elszásziak szíve összeszorult az Elszász utolsó védőbástyájának hirtelen és felületes víziójára, a mely még megtörtlenül kitartott.

Jean Kűsz mélyen elmerült gondolataiba és kitartott. Annál élénkebben beszélgettek a fiatalok s a kis fekete leány büszke örömtől érzett, mikor megfigyelte a szőke ellenség elfogódottságát és rosztul leplezett érdeklődését, a melylyel

unokatestvéréről való elbeszéléseit hallgatta. Megengedte magának azt a kegyetlen tréfát, hogy szeretetreméltó vezetőjének Adrien Delarochet magasztalja mindenféle hangnemben.

Tizenegy órákor besiklott a szán Fontaine faluba s néhány percczel később megállott egy terjedelmes paraszt-udvar előtt — ez volt főhadiszállása Tresekow altábornagnak, az ostromló sereg parancsnokának. Eggermann úr arra kérte az uraságokat, maradjanak nyugodtan a szánban, majd ő tárgyal a parancsnokkal. Negyedórai várakozás a falu kíváncsi ifjúságának bámészkodása és a tarka katonai sürgés-forgás közben. Ordonáncok vágattak párolgó lovakon, tiszték jöttek-mentek, sietve vagy sértálgatva, kardjukat csörtetve. Hosszú fekete-kabátos sorokban jött a legénység az isten-tiszteletről, vezetőjük parancsára fészes jobbra nézve-ben kapták össze czombjaikat, mikor egy-egy tiszt mellett mentek el. Mindez ismeretes dolog volt a mühlhauseniek előtt, mióta hozzájuk is helyőrség költözött, de itt a táborban, az ágyúzás távoli dörgése közben minden a zord komolyság és vas czéltudatosság keményebb alaptónusát kapta. A felső emelet ablakaiban olykor egy-egy tiszt feje merült fel, egy pillanatig kíváncsian vizsgálódva kémlelő-dött a várakozó fogatra és a benne ülőkre.

Végre visszatért a vezetőjük. Arczifejezése nagyon komoly volt.

— Rosztul áll a dolog? — kérdezte Jean Kűsz rémülten.

— Nem... minden jól van.

— De ön olyan izgatottnak látszik Eggermann úr...

— Csakhogy nem az Önök dolga miatt... az egészen úgy halad, a hogy kívánjuk.

Hm — gondolta Jean Kűsz — vajjon neszt vették-e már ezek az urak Bourbaki közeledésének? Bizonyos, hogy ez az...

— Forduljon meg, kocsis, de nem vissza dél felé, hanem jobbra az utolsó ház mögött a híd irányában. Majd aztán megmondom tovább az utat.

— Nos, mit szól a parancsnok?

— Meg fogja látni az unokaöcsét, Kűsz úr — a zsebemben van az írásbeli engedély.

A mühlhauseniek nagyon megindultan mond-

tak köszönetet, Philomène némi megbánással. De van még idő jövótenni, a mit vétett... s olyan kedves ez a prüsszien...

— És mi lesz?

— Ő exczellenciája már a legfontosabban informálva volt a dologról. Már hetek előtt jött Strassburgból kérelem a főkörmányzósághoz, a mely az Ön unokaöcsének szökésére figyelmessé tette. S az ifjú elesipetése utáni reggel jött egy úr a kormányzóságtól, fölkereste a parancsnokot és beszélt a fiúval is.

Jean Kűsz belsőleg nagyon megelégedettnék érezte magát. Nahát, mégis csak tudják, kik azok a Kűszök... tudják, milyen tekintetekkel tartoznak hagyomány szerint a hatóságok az elszászi bourgeoisie első családjai egyikeként.

— Nos, és mit szól a parancsnok úr?

— Kijelentette, hogy hadi szokás szerint annak a csapatnak a parancsnoka, a mely ellen az unokaöcse merénylete intézve volt, maga is jogosan járt volna el, ha a merényletük kivételén tettenért civil-emberket minden tekintet nélkül halállal bünteti. Formális hadbíróagra ilyen esetekben nincs is szükség. Hogy ettől a meggyökeresedett szokástól a két szőkevény esetében mégis eltekintettek, ez máris nagy előzékenységre a strassburgi főkörmányzóság kíváncsága iránt. Holnap reggel meg lesz a hadbíróság és ha Ön is beleegyezik, én fogom a fiú és társa védelmét elvállalni.

— Elhalmoz minket jóságával, Eggermann úr, nem is tudom Önnek megköszönni, — mondta Jean Kűsz.

Philomène csak a szemével mondott köszönetet, de ehhez aztán értett.

— A hadbíróság ítéletét, akárhogy út is ki, meg kell, hogy erősítse az ostromló sereg parancsnoka, vagyis Ő exczellenciája. Föllebezésnek ellenben a kimondott ítélet ellen nincs helye.

— És az Ő felsége a király kegyelméhez való folyamodás?

— Mójában áll az elítéltnék... és Ő exczellenciája határozottan megígérte, hogy erre... az esetleges végrehajtás előtt... elegendő időt fog engedni...

— Eggermann úr... ennél többet nem kérek. Az Ön jósága segítségével többet értünk el,

DRÓTAKADÁLYOK SZALONIKI VIDÉKÉN. — A páriai «Illustration»-ból.

AZ OLASZ HARCZTÉRÉRŐL. — OSLAVIA MARADVÁNYAI.

mint a mennyi legmerészebb álmunkban remélni mertünk.

Most már Philomène nem tehetett egyebet, megfogta a hadnagy hófehér, össze-vissza stoppoli és foltzott szarvasbőr-keztűbe bujtatót kezét prémmel bélt glazé-keztűs kezével és úgy megszorította, hogy belefájdultak a saját ujjai.

A szán ment tovább. A hadnagy útjuk kezdetekor nagyon sórákozott volt — nyilván erősen foglalkoztatta valami hír, a melyet a parancsnoknál hallott. Biztosan a Bourbaki dolga, gondolta Jean Kűsz mindegyre.

Végül azonban Eggermann összeszedte magát és olyan kellemesen beszélgettek, a mennyire csak a szívek igazalma engedte.

Jean Kűsz is felvidult — a fiatalok meg egyenesen pajkosak lettek. Philomène azt kérdezte a porostól, sokszor volt-e már szerelmes.

— Mademoiselle, harminckét éves vagyok! Elgondolhatja hát... Nos, maga még csak tizenöt éves, úgy-e?

— Ohó, kérem, tizenhat...
— Ezer bocsánat! És ha én kérdezném Öntől ugyanezt?

— Akkor azt kellene felelnem — s a kis lány keserves komoly arcot csinált — hogy igen, kétszer is... először Louis unokabátyámba...

— No, ezt máris észrevettem — nevetett a tiszt. — És másodszor?

— Másodszor Önbe, Eggermann úr — mondta a kis lány lelke legmélyéből.

— Ejnye, a mennyikébe — ennek nagyon örülök — mondta a hőrihorgas katona és elpirult mint egy diákgyerek.

— No de most már elég a bolondozásból — nevetett a papa — oh pardon, Eggermann úr!

Csodálatos utazás volt. Mind ragyogóbban fejlődött ki a naptól beragyogott teli nap. Mély békességben terültek el a behavazott völgyek, a barna, erdőborította magaslatok, melyeknek sötét szegélyei fölött a távoli havasok tiszta fehérje íngedtek. A kisebb falukban nem volt bekvártélyozás, az ünnepi béke képét nyújtották, a nagyobb falukban nyüzsgtek a katonák. A falu csekélyszámú népeit szakállas feketekabátosok sűrű csoportjai vették körül s keservesen keréketörték a nyelvüket udvarlás közben. Azak a távolból dörögtek, lassan közeledve az ágyúlövések, minden három-négy percben egy. A kegyetlen romboló munka lassan, de könyörtelenül ment a maga útján.

Csak délután két órakor érkeztek Bavilliersbe. A szán szorosan egy erdő mellett ment el, a melyben német ütegek kellett rejtőznie, mert egyszerre csak egy dördülés hallatszott ki belőle, úgy, hogy a lény hangosan felsikoltott és rémülten fogta be a fülét, egyfúttal egy roppant fehér füstfelleg tört fel toronyszerűen az égre, lassan oldalra fordult és eloszlott.

— A fekvés szerint azt sejttem, ez az az üteg, melyre az unokaöcse pályázott — mondta a vezető.

(Folyt. köv.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Julius 20. Zabienél és Tartaróvnál a harci tevékenység tegnap is váltakozó erősséggel tartott. A galicziai határvonalon a Dnyeszertől északra helyenként előrsi harcok voltak. Volhyniában német csapatok az ellenséget a Zviniacztól észak felé húzó lapálytól nyugatra visszazorították. Az ellenség Rigától délkeletre az ecka-kackani országot mindkét oldalán tegnap délután megújított támadásaival sem ért el semmi sikert, csak súlyos veszteségeit fokozta. A nyugati harczterén a tenger és az Ancre között sok helyen élénk tűzharc s számos járvóvállalkozás volt. Angolok jelentékeny erőkkel támadták meg állásainkat Fromellestől északra és nyugatra. Visszautasítottuk őket és ott, a hol állásainkba betörtök sikerült, ellentámadással kivertük. A Somme mindkét partján új súlyos harcok vannak folyamában. Erős angol támadások vezették be tegnap délután ezeket a harcokat a folyótól északra Longueval és a delvillei cserjés ellen. A hova az ellenség ismét benyomult, ellentámadásunk előtt meg kellett hátrálnia. A falu és a cserjés egyes részeit még tartja. Ma reggel az egész vonalon a Fourreaux-erdőséktől a Sommeig angol-francia támadás indult meg. Az első roham megtört.

A folyótól délre a franciák Belloy környékén délután két ízben hiába támadtak; az Estrées-Soyecourt-szakaszon ma reggel három ízben véresen visszavetettük őket. Soyecourtnál az egyik előreugró árokból szoronyharcban vetettük ki az ellenséget. A Somme mindkét partján mindkét fél tűzérége a legnagyobb erőt fejtette ki. A champagnei arczonal egyes részein időnként élénk tűzérégi tevékenység volt. Az Argonneokban aknavető harcok voltak.

Julius 21. Bukovinában a Capul-magaslaton az oroszok újabb előretöréseit verték vissza. A Prislop-nyeregűl északra fekvő magaslatokat megtisztítottuk. Tartaróvnál a harcok folytak. Jamánál, Delatintól délnyugatra az oroszok több támadása omlott össze. A Lipa-torkolat szögében az ellenség több napon át tartott tűzérégi előkészítés után támadott. Verbennél a felirtottak az előretörését, azonban újabb fenyegető átkarolás elől előre kiugró állásunkat Beresztceko vidékére vettük vissza. A nyugati harczterén az angolok Fromelles vidékén július 19-én lezajlott tegnap jelentett támadását, a mint kiderült, két erős hadosztály intézte. Az a vitéz bajor hadosztály, a melynek egyik arczonalát érte a támadás, állásai előtt több mint 2000 hullát számolt meg és eddig 481 foglyot, köztük 10 tisztet, valamint 16 géppuskát szállított be. Az ellenség tegnap, mint azt vártuk, a Somme mindkét partján döntő erejű csapatot akart ránk mérni, a mely azonban meghiusult. A támadásokat igen erős előkészítés és közel 40 kilométernyi arczonalon a Pozierestől délre eső vidéktől a Vermand—Ovillerstől nyugatra fekvő vidékig számos hullában intézték. Több mint 17 hadosztály több mint 200,000 emberrel vett részt benne. A sovány eredmény mindössze annyi volt, hogy egy német hadosztály első vonalát mintegy 3 kilométer szélességben Hardecourtól délre a legelső árokból a 800 méternyire mögöttes húzóó árokba szorították és hogy ellenséges csapatok a vermand—ovilleni erdőből északnyugatra kiszögellő erdőségekbe benyomultak. Az összes többi arczonalon az ellenség bősé rohamai rendkívüli

veszteségei mellett megtörték csapataink halál-megvető köteleességtudásán. Angol lovasságnak lövésárokharcban meglepő módon löhátan történt harcbevételére ezen természetesen mitsem változtatható. Eddig 17 tisztet és kerekében 1200 főnyi legénységet fogtunk el. A tűzérégi és aknavetői tevékenység a La Bassée-csatornától délre és Lenstől északnyugatra, valamint az Argonneokban és a Maas mindkét oldalán időnként fokozódott. A vendresse—aisnei területről északra kis francia osztagok eredménytelen robbantás után előrenyomultak, de visszavertük őket. A robbantási fölcserét megszálltunk. Az olasz harczterén a Borcola-szorostól keletre fekvő hadállásaink állandóan nehéz tűzérégi tüze alatt állanak. Nagy olasz haderőt, a mely ezen a szakaszon a köd leple alatt megközelítette harczvonalunkat, nagy veszteségekkel vertük vissza. A Fleimstal-harcvonalon az olasz tűzérégi tüzelését szembetűnő módon fokozta.

Julius 22. Bukovinában az ellenségnek a Capul-hegy elfoglalására irányuló erőfeszítései újra eredménytelenek voltak. Csapataink Tartaróvnál a Magura-magaslatot, a melyet az ellenség rövid időre megszállt, visszahódították. Obertyn vidékén az ellenség felderítő osztagai fokozott tevékenységet fejtenek ki. Barysznál egy honvéd portyázó különítmény egy gépfegyverekkel felszerelt orosz főőrsöt előzött. Beresztcektől délnyugatra az új állásokat megszálltunk. A hol az ellenség helyenként követte csapatainkat, visszavertük. Lucktól nyugatra és a Stochod mentén nincs vezetesebb esemény. Az eka-kekai út mindkét oldalán brandenburgi ezredek tovább daczolnak az erős orosz tömegtámadásokkal, a melyek délután újabb megindultak és késő éjszakaiig tartottak. Valamennyi támadás az ellenség súlyos veszteségei mellett jelszó omlott. Az arczonal többi részén nem volt jelentesebb esemény. A nyugati harczterén a Somme területén ellenségeink az előző napon szenvedett veszteségteljes vereségük után tegnap kénytelenek voltak lemondani nagy, egységes támadásokról. Egyes részleges előretöréseket könnyűszerrel visszavertünk, vagy már kifejlődésükben elnyomtuk. A Fourreaux-erdőségekben egy angol fészek megtisztítása alkalmával néhány tucazt foglyot ejtettünk és 9 géppuskát zsákmányoltunk. Az élénk tűzérégi harcok megszakításokkal tovább folytak. A Champagneban Massigettől északra ma reggel a franciáknak egy keskeny arczonalon infézett támadása eredménytelen maradt. A Maas mindkét oldalán a tűzérégi tevékenység időnként nagyobb hevességre fokozódott. Tegnap reggel és ma éjszaka az ellenség támadásai a feury arczonalszakaszon meghiusultak. Egyik járőrünk St. Diétől északkeletre a francia állásban 14 embert elfogott. Az olasz harczterén a tirol nyugati és keleti harczonal egyes szakaszai tegnap az ellenség élénk tűzérégi tüze alatt állottak. Csapataink a Posinától északra fekvő magaslatokon egy megfigyelő pontot foglaltak el és az olaszoknak egy erős ellentámadását verték vissza. Paneveggio erődítményeinek előterében egyes olasz zászlóaljok támadásait visszavertük. Az ellenség a Rolle-szorostól délre egy megfigyelő széljára szolgáló előretölt támaszpontunkat elfoglalta. Az Isonzo-harcvonalon helyenként élénk tűzérégi harc volt.

Julius 23. A Magurán küzdő csapatainkat — mivel Tartaróvtól délkeletre erős ostrom támadás fenyegetett — a Kárpátok lögerinczére vettük vissza. A nyugati harczterén a tenger és az Ancre között egyes elszigetelt szakaszokon élénk tűzérégi harc volt. Richebourg környékén visszavertünk egy erősebb ellenséges felderítő osztagot. Az Ancre és a Somme között egész napon át fokozott tűzérégi tevékenység után este és éjjel a Thiepval—Guilleumont-harcvonalon ismételt gyalogsági harcokra került a sor. Az angolok itteni támadásai az embertömegek kiméletlen harcbevételére ellenre eredménytelenek maradtak; Pozieresenél és attól nyugatra a Fourreaux-erdősékek mellett és Longueval nyugati szélén a támadások heves közelharcokra vezettek. Guilleumont és a Somme között az ellenség támadási kísérleteit zárótűzünkkel már a rohamállásokban elfojtottuk. A Sommetől délre az időnként igen erős és általunk hasonló erővel viszonzott tüzelést csak elszigetelt francia előtörések követték, a melyek meghiusultak. Több mint száz foglyot, köztük néhány tisztet, szállítottunk be. A Maas-területen több ízben nagyerejű tűzérégi harc volt. Az olasz harczterén néhány nap óta tartó viszonylagos csend után tegnap a Val Suganától délre fekvő harczvonalon újra igen heves harcok fejlődtek ki. Az olaszok a legnagyobb erősséggel, tartós tűzérégi tüzelés által támogatva több helyen ismételt támadtak. Mindenütt a legsúlyosabb veszteségek mellett vertük vissza őket. Ezekben a harcokban a 7-dik tábori vadászzászlóalj és a 17-dik gyalogezred egyes részei, a melyek állásai ellen irányult az ellenség főrohama, rendkívüli mértékben kintettek. A harcok terjedelme Paneveggio vidékén is növekedett. Egy olasz dandárnak a Paneveggiótól délnyugatra fekvő magaslatok elleni támadását véresen visszavertük. Ugyan-

akkor a községtől északra fekvő magaslaton egy olasz zászlóalj támadása hiúsult meg. A tirol harczvonalnak egyes szakaszai, a melyekbe tegnap nem volt harc, főképp heves tűzérégi tűz alatt álltak. Az Isonzo-harcvonalon a Monte San Michele állt erős tűz alatt.

Julius 24. A Prislop-nyeregűl északra emelkedő magaslatokon és Volhyniában Lobaczewkánál az oroszok támadásait visszavertük. Kelet-Galicziában a Dnyeszertől délre ellenséges osztagok közeledését tűzérégünk tüzelesei meghiusította. A Dnyeszertől északra előcsapataink sikerrel végeztek éjjeli rajtaütéseket. A nyugati harczterén a mint kiderült, a Thiepval—Guilleumont elleni tegnap angol támadásokat 11 angol hadosztály részei hajtották végre, a melyek közül többet hirtelen más arczonalokról szedtek össze. Az ellenség tegnap az egész vonalon csak egy előnyt ért el, a melyet meg nem tettünk jóvá: azt, hogy Pozieres egyes házaiba benyomulhatott és ezt rendkívül súlyos veszteségekkel kellett megfizetnie. Longuevalból a douaumonti dicső brandenburgi gránátosok hatalmas ellenlékése kivetette az ellenséget. Guillemontól délnyugatra egy kavasbányából, a melybe az ellenség egy ideig befészkelte magát, három tisztet és 141 főnyi legénységet szállítottunk be sebestülettel. A Sommetől délre kisebb francia vállalkozások Soyecourtól és Vermand—Ovillerstől nyugatra tűzünkben meghiusultak. A tűzérégi harcok csak átmenetileg lanyhultak el. A Maastól jobbra a két tűzérégi harca több ízben igen hevesen fokozódott. Gyalogsági tevékenység itt nem volt. Az olasz harczterén a Val Suganától délre és Paneveggio és Pellegrino területén az ellenség állásaink ellen intézett heves támadásait teljesen eredménytelenül folytatta. A reggeli órákban a Cima Maorától kezdve a határgerincz mentén több olasz zászlóalj két ízben támadásra nyomult előre. Az ellenségnek mind a két ízben a legsúlyosabb veszteségekkel vissza kellett menekülnie. A Monte Zebio területén a délelőtt folyamán az olaszok négy előretörése meghiusult. Délután az ellenség még kétszer megismételte az arczonalon északi szárnya elleni előretörését. Ismét legsúlyosabb veszteségeivel visszavertük. A Paneveggiótól északra és délre emelkedő magaslatokon három támadást vertünk vissza.

Julius 25. A Dnyeszertől délre Obertyntől nyugatra tegnap egy támadás tűzünkben omlott össze. Lobaczewkától délnyugatra orosz felderítő táma-

dásokat vertünk vissza. Egyébkként a nap csendben telt el. Ma reggel óta Beresztcektől délre harc fejlődik ki. A nyugati harczterén a július 22-iki meghiusult angol támadás után tegnap a Sommetől északra az angol-francia erőket a Posiéres—Maurepas-harcvonalon döntő csapásra vonták össze. Ez többnyire már tűzünkben, egyes helyeken pedig, mint Pozierestől keletre, a Fourreaux-erdőségekben, Longuevalnál és Guillemontnál heves közelharc után ismét összeomlott. A brandenburgi gránátosok és a 104. tartalékezed vitéz zászai ismét fényesen helytálltak. A Sommetől délre a franciák egyidejűleg jelentékeny erőket vittek az estrées—soyecourt területen rohamra, a mely csak Estréesből délre nyert átmenetileg tért, egyébként azonban az ellenség igen súlyos véres veszteségei mellett megtört. A Maas-területen időnként heves ágyúharc. A folyótól balra jelentéktelen kézigránátárokkra került a sor; jobbra a folyótól többször ismételte az ellenség a Froide-Terre-hegy hátán visszahódítási kísérleteit. Zárótűzünkkel visszavertük. Az olasz harczterén a Val Suganától délre az ellenség egyre megújuló támadásoka fog. A Cima Maora vidékéről dél-élfőt nagyszámú olasz gyalogság háromszor indult támadásra, minden esetben — részben kizárólag — véresen vertük vissza. A Monte Zebio-szakaszon délután újabb erős támadás segítségével az ellenség egyik árkunkba behatolt, de újra teljesen kivertük onnan. Az olaszok ismételt friss, kipihent csapatokkal támadják ezen a területen a gráci hadtest egyes védelmi szakaszait. E hadtest csapatainak az elmúlt harcokban is kipróbált páratlan vitéz magatartásán minden ellenséges erőfeszítés meghiusult. E támadások alkalmával az olasz tűzérégi tüze szokatlan erősségre növekedett. Mindez hasztalan. Az ellenség veszteségei naponta rendkívül súlyosak. A Rolle-szoros vidékén a harci tevékenység az olaszoknak az utóbbi napokban szenvedett balsikeri óta észrevehetően lanyhult. Az Isonzo-harcvonalon Santa Lucia és a Podgorától délre lévő hídsánc ellen a legnehezebb tűzérégi tűz irányult. Az ellenségnek a Monfalcone-gerinczen lévő állásaink ellen irányuló támadásait visszavertük.

Julius 26. Roziscétől északnyugatra megkísérelt felderítő előretörésekkel, valamint Lobaczewkától délre végrehívott támadásokkal az oroszok teljes balsikert értek el. 100 orosz előgtonk és két géppuskát zsákmányoltunk. Lenoivtól délre csapataink túlerőben lévő ellenség nyomása elől a Boldurka-szakasz mögé vettük vissza. Az oroszok

Radzivilow közelében a vasut mindkét oldalán nagy tűzérégi tüzeléssel előkészített támadásaikkal váltakozó, az ellenség számára rendkívül nagy veszteségekkel járó harc után, csak lényegtelen előnyt tudtak elérni. Rigától nyugatra felderítő osztagaink benyomultak orosz előállásokba és szétrombolták azokat. Ellenséges járőrök többfelé nagyobb tevékenységet fejtettek ki. Este és éjjel az oroszok a Gorodiscától keletre és délkeletre lévő arczvonalunk ellen támadásokat intéztek, a melyekben három hadosztály részvételét állapítottuk meg. Ezek a támadások, ép úgy, mint valamennyi korábbi, az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett meghiusultak. Egy helyen az ellenséget ellentámadással vertük vissza. Itt egy tisztet, 80 főnyi legénységet és egy géppuskát hagytunk kezünkön. Lucktól északnyugatra az ellenség felderítő osztagainak vállalkozásai sikertelenek maradtak. Beresztcektől északnyugatra erősebb orosz támadásokat részben tüzelésünkkel, részben ellentámadással visszavertünk; az alkalmalmal 100 foglyot és két géppuskát szállítottunk be. A nyugati harczterén a Comines-ypeni csatorna mentén a németek egy robbantása a nagy angol bástyát védő-seregével együtt megsemmisítette. A Sommetől északra az angolok heves harc után tartják magukat Pozieresen. Tovább keletre a Fourreaux erdőnél és Longueval mellett kisebb ellenséges előretöréseket visszautasítottunk; a tronesi erdőnél felismerve az ellenség támadó szándékát azt tűzünkkel meghiusítottuk. A Sommetől délre a franciák visszahódítási kísérleteivel szemben tartjuk azt a területet, a melyet július 25-én északra a La Maisonette majortól délnyugatra megszerztünk. Estréesből délre tegnap még élénk közelharcok folytak. Az Argonneokban a La Fille Mortie magaslaton a franciák megszállottak egy általuk robbantott földcsért, de kevéssel utóbb egy német ellenkora betemette őket. A Maas baloldali csapatainak a 804-es magaslaton kisebb ota-haladásokat tettek. A folyó jobb oldalán az új folyamán a Thiaumont erőd vidékén tűzérharc volt. Az arczonal számos helyén visszavertünk ellenséges járőröket. Az olasz harczterén a Val Suganától délre az utóbbi harcokban szenvedett súlyos veszteségek után az olaszok nem kíséreltek meg újabb támadást. Állásaink azonban állandóan az ellenség tűzérégeinek tüze alatt álltak. 24-én az ellenség csupán ezen harczvonalon egyik szakasza előtt 1200—1300 sebesültet és halottat vesztített, s ezeket most takarítja.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyászesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Női Felső Kereskedelmi Iskola
POZSONYBAN.
Festési vizsgálat. Állásközvetítés. Intézmény. Értékelést kívánatra küld az igazgatóság.

Margit-Crème
A főrangú hölgyek kedvező szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémeket utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyvel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan vegytisztító készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett.
Ára 1 korona.
Margit-szappan 70 fill. Margit-poudre 1 K 20 fill.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és drogeria-üzletben.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
A főváros első és legrégibb csipkésítő, vegytisztító és kemefestő gyári intézete.
Fiókák: II. Fő-u. 27. IV. Eski-ut. Kelemen-tér-14. V. Harminc-é-s-4. VI. Teréz-ábrut 39. Andrássy-ut 16. VIII. József-ábrut 2.
GYÁR ÉS FŐZLET: VIII. Baross-u. 85.
Telefon: József-2-37.

ÚJ KÖNYV!
Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg
A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban
WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok vezetés alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes. a cs. és kir. hadtörténelmi osztálytanácsos.
Közreműködtek: REICH ÁRPAD
m. kir. honvédszázados-alezredes
BENEDEK ELEK és BENEDEK MARCELL
Képmellékletekkel
Ára kötve 6 korona
A Franklin-Társulat kiadása
Kapható minden könyvkereskedésben

ROZSNYAY PEPSIN BORA.
Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.
Étkezés közben véve, megóv a gyomorterheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
Kapható: minden gyógyszertárban valamint Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-tér 8.

Fontos amputáltak részére
Keleti műlábal és műkezelt, járó- és támpérei a legjobbak a világon!
Elegáns könnyű járás! Mérsékelt árak! Kifogástalan technikai kivétel!
Ezenkívül gyárt és raktáron tart: Cs. és kir. szabacsi. KELETI-FÉLE SÉRVKÖTŐKET
Haskötőket, gimnáziumi harisnyákat, Orthopéd műtárgyokat, ferde növelők szándára. Betegelő-köszik és szálak amputáltak és rokkantak részére. Betegpótlószerek tartozó fontos gummitökök.
gyógyvillany kábelkötők rheuma, czis és lechia ellen szállít
Keleti J. orvosi műszer- és testgyógyászati gépek gyára Budapest, IV. Koronahercz-utca 17. sz.
Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: KRIENER JENŐ, népfőlkölköz főhadnagy, a Signum Laudis tulajdonosa, kétévi frontszolgálat után az olasz harczterén, 38 éves korában. — A kassai 9. honvédgyalogezred tisztjei közül junius folyamán a következők estek el: CZEKEL JÁNOS zászlós, BARTFAY JÁNOS zászlós, KOVÁCS ISTVÁN, százados, SCHNEIDER ANDRÁS, hadnagy, és LAKATOS JÓZSEF, hadnagy. — Dr. JAKÓ KÁROLY, okleveles tanár, tartalékos hadnagy, a Dnyeszter mentén levő harcokban, 26 éves korában. — WEISZ ERNŐ, a 62-ik gyalogezred legfeljebb elismeréssel kitüntetett hadnagya, a Passubio hegy alatt (Déli-Itáliában) gránátolvas következtében, 25 éves korában. — BLUM DÖME, tartalékos huszár-hadnagy, a nagy ezüst vezérségi érem és a Signum Laudis tulajdonosa, az északi harczterén, ellenséges golyótól találva, 26 éves korában. — LÁNYI JÓZSEF, lovrini tanító, honvédhadnagy, a bukovinai harczterén az ellenség rohamának bátran és hősiesszen szembeállva, ellenséges gránáttól találva — A magyarországi vasuti központi leszámító hivatal hetedik osztálya gyászlapon jelenti, hogy kartársuk, DÖRNHÖFER LAJOS, a szegedi 46. gyalogezred tartalékos hadnagya, kötelessége teljesítése közben. — MIFFEK ISTVÁN, tartalékos hadnagy, századparancsnok, a Signum Laudis és a nagy ezüst vezérségi érem tulajdonosa, a Michajlovkánál vívott kizüsitásban szenvedett sebesülés következtében az ungvári barakkórházban 31 éves korában. — BERNÁTH GÉZA, honvédhadnagy, a signum laudis tulajdonosa, Bukovinában az oroszokkal vívott ütközetben golyótól találva, 19 éves korában. — PEJOV LAJOS, tartalékos hadnagy, gépfegyver-osztály parancsnok, a nagy ezüst vezérségi érem tulajdonosa, a Magyar Tisztviselők Takarékpénztár Részvénytársaság tisztviselője, a galiczi harczterén. — BALOGI BALOGH SÁNDOR, a második népfőlkölköz, huszárezred egyéves önkéntes őrmester-hadapródjelöltje, az orosz harczterén, hazája védelmében, 20 éves korában. — PATAY SÁNDOR, honvédhada pród, joghallgató, Duchce falu mellett, 21 éves korában. — PONORÁZ GUSZTÁV, a 101-ik gyalogezred őrmestere, az olasz harczterén.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Dr. JÁVON BÉLA, királyi tanácsos, Komárom vármegye tiszteletbeli főorvosa és nyugalmazott járási orvosa, 1848-49-iki honvédfőhadnagy, nyug. honvédezedorvos, a Ferencz József-rend lovagja, stb. 89 éves korában, Ógyállán. — Dorogi Dorog-

SÁGHY DÁNÉS, nyug. miniszteri titkár, a Budai Hegypálya Részvénytársaság igazgatója, 81 éves korában, Budapestben. — SOMSSICH ÖDÖN gróf, 66 éves korában, Kadarkuton. — Csicsery ÁRPÁD, nyug. vármegyei árvaszéki úrnök, 66 éves korában, Ungváron. — Dr. CSIKÓS SÁNDOR, debreczeni kórházi főorvos, a sebészeti osztály vezetője, 57 éves korában, Nagybányán. — SZABÓ JÓZSEF, középiskolai tanár, nyug. székesfővárosi polgári iskolai igazgató, Budapestben. — GOÓR ALBERT, pénzügyi számtanácsos, 55 éves korában, Szolnokon. — IVÁNKOVICS KÁROLY, szegedi nagybirtokos, Horgoson. — Dr. CSIKÓS SÁNDOR, a debreczeni közpórház főorvosa. — RIEDL ANTAL, honvédelezredes, 47 éves korában, Budapestben. — Dr. FRIED VILMOS, ügyvéd, Budapestben. — GYÖRÖGYEY MIKLÓS, a Földhitelbank r. t. igazgatója, 48 éves korában, Wienben. — GUBITZA KÁLMÁN, állami igazgatótanító, iskolafelügyelő, a Bácsbodrog vármegyei történelmi társulat muzeumóré, 47 éves korában, Zomborban.

ÖZV. SZENDY GYÖRGYNÉ, szül. Balhazár Lujza, 81 éves korában, Nagykárolyban. — HUNYADY GYÖRGYNÉ, szül. Tautz Erzsébet, 85 éves korában, Székesfehérvárott. — Dr. VETZÁK EDÉNÉ, szül. Lengyel Elza, 85 éves korában, Nagykárolyban. — LAKATOS ZAKARIÁS, szül. Unoka Krisztina, 63 éves korában, Rákosszentmihályon. — WAGNER NÁNDORNÉ, szül. Leuritz Olga, 61 éves korában, Budapestben. — ÖZV. BAUMANN ISTVÁNNÉ, 60 éves korában. — SZOKOLAY LAJOSNÉ, szül. Maraschek Leontine, 57 éves korában, Budapestben. — Fehérvári DIBALLA GYÖRGYNÉ, szül. Limbeck Mária, 71 éves korában, Székesfehérvárott. — FRENCSIK LAJOSNÉ, szül. csáfordi és pottyondi Pottyondi Jolán, 44 éves korában, Budapestben. — KORDA IMRÉNÉ, szül. Joó Szabina, 62 éves korában, Kiskunhalason.

Előfizetési föltételeink:

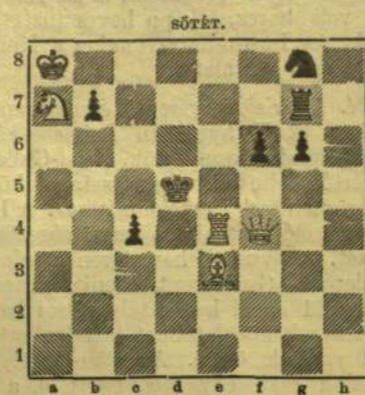
A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapestben, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

SAKKJÁTÉK.

3015. számú feladvány Feigl Miksától, Bécs.

VILÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

3008. sz. feladvány megfejtése Hedy J.-től.

1. f5—f6 — Kh3—g4 1. — — — Kh3xh4
2. Hh4—g2 stb. 2. Vd3—d7 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lápótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 26-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Sir a kislány a Balaton partján.*

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőhely: Irada: Budapest, IV. Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Vadászsportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czimű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyészési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-
évre 3-50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F.
és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN
ÉLETRAJZA

Irta VÁRDAI BÉLA

A nagynevű író egyetlen részletesebb élet-
rajza. Mikszáth arcképével díszítve t osinos
kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.

LISZKA VIZ
szeplő ellen

a legbiztosabban ható szer.

Ára 2 korona.

Kapható:
Török József
gyógyszertára,
Budapest, VI.,
Király-utca 12.
sz. és Csillag-
gyógyszertár,
Nagyvárad.

Most megjelent
érdekes újdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Irta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtáránál

Az
ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb
víványainak ismertetési kiváló szakemberek tollá-
ból, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohaem vált
annyira mindenki számára érthetővé, mint most,
amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy
része van a német kémiai tudomány óriási fej-
lettségének. A háború eredményeképpen bizony vár-
ható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése
és ezért épen jókor, aktuálisan jelent meg ez a kötet,
a mely a kémia eddigi eredményeinek nagyon
népszerű, mindenki számára megérthető s mégis
teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalá-
sát adja. A könyvet, melynek szövegét sok ér-
dekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar
szakember, Ungar Emil dr. ford. *Philipp C. James*
nagyhirű munkájából a Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 3 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

A nő szívet ki ismeri?

A „Csárdás-harcszögű”
Mozso mentél, nagyon mesze
hanglerekéből állandó n ujdonságok
WÄGNER
„Hangszer-Király”-nál Budapest, József-utca 15.
Beszélőgépek 50 koronától 500 koronáig.
Árjegyzék ingyen. — Előleg küldendő.

Érdekes újdonság!

A mai magyar művészet
Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeket írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtáránál.

Most jelent meg!

Köveskúti Jenő
versei

ÁRNYAK

Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvtáránál

Most jelent meg
Kerpely Béla könyve:

„Nimródok a fronton“

Mulatságos vadászesé-
tek a nagy háborúból.

Vadász millióban tartott haditudósítások, melyek
a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.

A díszes kiállítású kötet

= ára 2 korona =

(bérmentes küldéssel 2 K 40 f).

Megrendelhető: a „NIMRÓD”
képes vadászujság kiadóhivata-
lában, Bpest, IV., Egyetem-u. 4.
(Franklin-Társulat) a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem
küldhet ennél kedvesebb olvasmányt!

Bad-Nauheim

Taunuson Frankfurt Main mellett. — Nyári és téli gyógyüzem.
Kitünő gyógyeredmény szívbetegségeknel, izom- és izületi czúz-
nál, köszvény, hátgerincz, női- és idegbajoknál. Az összes modern
gyógyeszközök. Gyönyörű park és erdei sétányok. Háboruban
résztvevőknek kedvezmény. Prospektust és felvilágosítást nyújt:

„Geschäftszimmer Kurhaus Bad-Nauheim.“

Az osztrák-magyar, görök és bolgár hadsereg és tengerészet lábadozó-otthona Bad-Nauheimban a szövetséges hadsereg csapat- és egészségügyi tisztjeit díjtalanul veszi fel

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64 elbeszélésél
tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR
A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitünő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Olvassa a
hirdetéseket

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a förgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárusnál

Érdekes ujdonság!

legyőzhetetlen ország

Írta: Dödy

Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárusnál

Költözködéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtötte és magyarázta

Dr. PONGRÁCZ JENŐ
budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázsabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkijárási gyűjteményében.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Juliusi sorozat:

IBSEN:

ROSMERSHOLM.

Színmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.

(820—822.) Ára 90 fillér.

RUDOLF HERZOG:

AZ ÓRIÁS.

Fordította Benedek Marcell.

(823.) Ára 30 fillér.

RIEDL FRIGYES:

Shakespeare és a magyar irodalom.

(824.) Ára 30 fillér.

Megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkekkel tartalmaz. Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

RENDELÉSNÉL SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

32. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 6.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegy-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
Ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — — 20 korona.
Félévre — — — 10 korona.
Negyedévre — — — 5 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

AZ OROSZ HAROZTÉRRŐL. — MENETELŐ TŰZÉREK.